

SPRÁVA

Medzinárodná konferencia Archäologische Studien zum frühen Mittelalter

V prednáškovej sále areálu pracovísk Slovenskej akadémie vied v Nitre sa v dňoch 18.–20. októbra 2016 uskutočnila medzinárodná konferencia „Archäologische Studien zum frühen Mittelalter“. Toto vedecké podujatie bolo originálnou gratuláciou k 65. narodeninám troch našich popredných archeológov, špecialistov na včasnostredoveké obdobie, a to Milana Hanuliaka, Petra Šalkovského a Jozefa Zábajníka.

Konferencie sa aktívne zúčastnilo 27 pozvaných vedeckých pracovníkov z rôznych krajín, okrem archeológov zo Slovenska to boli bádatelia z Čiech a Moravy, tiež z Maďarska, zo Slovinska a z Rakúska.

Konferenciu príhovormi slávnostne otvorili riaditeľ Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied Matej Ruttkay a emeritný riaditeľ Archeologického ústavu Maďarskej akadémie vied Csánád Bálint. V rámci programu prednášok ako prvá vystúpila Darina Bialeková s referátom, v ktorom prezentovala súčasť kovania opaska z Pobodima a na základe ktorého vyzdvihla význam tohto hradiska. Otázke identifikácie avarských zimných táborov sa na príklade lokality Verešgyház vo svojom vystúpení venoval Károly Mesterházy. Následne Matej Ruttkay predstavil výsledky použitia rekognoskačného systému LIDAR pri zisťovaní včasnostredovekých hradísk na Slovensku. Pavel Kouřil prehľadne analyzoval kovové nálezy zo včasnostredovekého hradiska Víno pri Slezských Rudolticiach a poukázal na ich význam pre datovanie lokality. Kateřina Tomková nás vo svojom príspevku oboznámila s aktuálnymi výsledkami štúdia viacfarebných korálikov z včasnostredovekých Čiech, ktoré boli v rokoch 850–1000 relatívne vzácne a boli hlavne predmetom importu.

Nasledujúci deň sa István Fodor vo svojom referáte venoval významu hunských zlatých lukov. Naďa Profantová predstavila a zhrnula nové poznatky a dáta z najstarších včasnostredovekých výšinných sídlisk v stredných Čechách, hlavne z 8. až prvej polovice 9. stor. Lumír Poláček sa zamerl na hlavné otázky a dôvody týkajúce sa potreby revízie nálezov a nálezových situácií v Mikulčiciach, najmä v súvislosti s aktuálnymi otázkami a možnosťami upravenia datovania predovšetkým keramiky. Nové metódy výskumu materiálnych dokladov slovanskej župy audi-

tóriu predstavil Andrej Pleterski. Pôvodom elít vo včasnostredovekom východoalpском prostredí s dôrazom na porovnanie písomných a archeologických prameňov sa zaoberal Stefan Eichert. Béla Miklós Szóke porovnal postavenie Pribinu v Nitre a v Mosaburgu. Vladimír Turčan predniesol referát vypracovaný spolu so Zdeňkom Farkašom o neobvyklých včasnostredovekých strmeňoch zo zbierok Archeologického múzea SNM v Bratislave. Zbigniew Robak podal informácie o dvoch karolínskych opaskových nákončiach z prvých dvoch štvrtín 9. stor. zo Želiezoviec. Problematiku počiatkov materiálnej kultúry tzv. mladohradištného obdobia Rudolf Procházka predstavil na príklade nálezov z hradu Přerov. Ivona Vlkolinská prezentovala výsledky analýz keramiky z hrnčiar-ských pecí a susediaceho pohrebiska z 9.–10. stor. v Nitre-Lupke.

V popoludňajších hodinách sa uskutočnila prezentácia posterov. Miriam Jakubčinová sa vo svojom posteri venovala súčasti konského postroja, najmä zubadlám, ako aj jazdeckej výbave z hradiska v Bojnjej, ktoré sú datované hlavne do druhej polovice 9. stor. Terézia Vanglová predstavila plastické značky na dnách nádob z toho istého hradiska. Lucia Nezvalová pripravila poster, v rámci ktorého sa zamerlala na včasno a vrcholnostredoveké osamotené hroby zo Slovenska. Tieto hroby sú nachádzané zvyčajne bez kontextov a ich interpretácia je veľmi obtiažna. Nina Brundke predstavila archeologický a antropologický výskum pohrebiska z 10.–11. stor. v dolnorakúskom Oberleiserbergu. Poster kolektívu autorov Stefan Eichert, Jiří Macháček, Nina Brundke, Karin Kühtreiber, Peter Milo, Petr Dresler, Judith Benedix a Adéla Balcárková bol venovaný doterajším výsledkom grantového projektu týkajúceho sa dokladov osídlenia v hraničnej zóne medzi južnou Moravou a Dolným Rakúskom, v podstate na sútoku Moravy a Dyje.

Tento deň zavŕšila pracovná večera a recepcia, kde sa v neformálnych rozhovoroch prezentovali názory na rôzne aspekty vývoj osídlenia vo včasnóm stredoveku strednej Európy.

Program tretieho, posledného rokovacieho dňa konferencie otvoril so svojím referátom Gabriel Fusek, v ktorom predstavil najnovší depot z veľkomoravského hradiska v Divinke. V nasledujúcom vystúpení sa Péter Prohászka venoval možnostiam

rekonštrukcie staromaďarského hrobu z Batty, ktorý bol odkrytý v roku 1868. Michal Holeščák prezentoval neskoronómádske šípy zo Slovenska, pričom zdôraznil rozdiely medzi včasnostredovekými a vrcholnostredovekými hrotmi.

Po každom bloku prednášok nasledovala bohatá a podnetná diskusia, ktorá pokračovala i v kuloároch. Jednotlivé príspevky priniesli zaujímavé poznatky a informácie o starších i nových dôležitých nálezoch a nálezových situáciách, rozbor rôznych skupín nálezov, ako aj inšpirácie pre nové

interpretácie v oblasti spoločenskej stratifikácie a organizácie včasnostredovekej spoločnosti.

Na záver vyjadrujem uznanie za výborne zvládnutú organizáciu podujatia pracovníkmi Oddelenia stredovekej a včasnónovovekej archeológie Archeologického ústavu SAV Nitra, predovšetkým však Gabrielovi Fusekovi ako hlavnému organizátorovi.

Referáty budú publikované v samostatnom zborníku, takže sa bude s nimi môcť oboznámiť aj širšia vedecká verejnosť.

Ivona Vlkolinská